

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 519/2022-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Ľudovítom Štanglovičom, Jarmočná 2264/3, Šaľa, proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu č. k. 6T/17/2021 zo 17. júna 2022 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3Tostš/10/2022 zo 6. júla 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkové východiská

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. augusta 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Tiež navrhuje zrušiť namietané uznesenia, prepustiť ho z väzby na slobodu a priznať náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na sťažovateľa a ďalšie osoby bola zo strany prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky 25. novembra 2021 podaná obžaloba. Vo vzťahu k sťažovateľovi pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona (ďalej len „TZ“) a pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d), ods. 2 písm. c) a ods. 4 písm. c) TZ s poukazom na § 138 písm. b) TZ na skutkovom základe, že sťažovateľ mal v rámci zločineckej skupiny preberať metamfetamín od ďalších členov tejto skupiny a následne tento predávať ďalším dílerom alebo konečným spotrebiteľom.

3. Sťažovateľ bol 28. novembra 2020 vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (ďalej len „TP“). Uznesením špecializovaného súdu z 15. decembra 2021 v spojení s uznesením najvyššieho súdu z 22. decembra 2021 bol sťažovateľ ponechaný vo väzbe.

4. Špecializovaný súd namietaným uznesením zamietol žiadosť sťažovateľa z 2. júna 2022 o prepustenie z väzby a väzbu nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka a ani jeho písomným sľubom. Najvyšší súd namietaným uznesením zamietol sťažnosť sťažovateľa proti namietanému uzneseniu špecializovaného súdu s odôvodnením, že vychádzajúc z predloženého spisového materiálu nemá v súčasnom štádiu konania dôvod spochybňovať kvalitu ani rozsah vykonaných procesných úkonov už aj v rámci hlavných pojednávaní, ktoré nevyvracajú podozrenie zo spáchania trestnej činnosti podrobne opísanej v obžalobe. Materiálna podmienka väzby (dôvodnosť trestného stíhania) je v súčasnosti splnená, čo preukazujú výpovede svedkov, znalecké posudky a domové prehliadky. Dôvodnosť preventívnej väzby najvyšší súd odôvodnil (i) dlhodobým páchaním trestnej činnosti (od roku 2010 až do jeho zadržania v roku 2020), (ii) absenciou dlhodobého legálneho zamestnania, (iii) jeho predošlým odsúdením za trestnú činnosť iného charakteru (ublíženie na zdraví, marenie výkonu úradného rozhodnutia), ktoré poukazujú na jeho sklony k páchaniu trestnej činnosti, pričom stíhanú trestnú činnosť mal sťažovateľ páchať už počas skúšobnej doby podmienenečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ namieta, že v jeho prípade nie sú naplnené materiálne podmienky väzby. Dôvodné podozrenie sťažovateľa zo spáchania stíhanej trestnej činnosti ma vyplývať z výpovede svedkov, ktorí sa len dopočuli o jeho zapojení do tejto protiprávnej činnosti. Jediným priamym dôkazom je výpoveď svedka [REDAKOVANÉ] z prípravného konania, ktorá mala byť príslušníkmi Policajného zboru zmanipulovaná, čo svedčí o nepravdivosti jeho výpovede v neprospech sťažovateľa. Pre uvedené podozrenie prebieha na Úrade inšpekčnej služby konanie. Tiež namietal neexistenciu zločineckej skupiny, pri ktorej poukázal na iné súbežne prebiehajúce trestné konanie, ktoré súvisí s konaním sťažovateľa, v ktorom špecializovaný súd rozsudkom č. k. BB-4T/12/2020 rozhodol, že tam obžalované osoby neboli členmi zločineckej skupiny.

6. Vo vzťahu k domovej prehliadke uviedol, že táto bola vykonaná v rodinnom dome súp. č. [REDAKOVANÉ] v obci [REDAKOVANÉ], v ktorom však nebýva (býva v rodinnom dome súp. č. [REDAKOVANÉ] v obci [REDAKOVANÉ]). Preto akékoľvek veci, ktoré boli nájdené v rámci vykonanej domovej prehliadky, nepatria sťažovateľovi. Z uvedeného teda vyplýva, že celé obvinenie sťažovateľa je postavené na jedinej zmanipulovanej výpovedi, pričom žiadne ďalšie podporné dôkazy zabezpečené neboli, čo dôvodnosť jeho väzby oslabuje.

7. Sťažovateľ nesúhlasí s dôvodmi preventívnej väzby. Uvádza, že je vyučený murár obkladač, pričom pred jeho vzatím do väzby si zarábala na živobytie prostredníctvom príležitostných fušiek a brigád. Počas konania dosiaľ nebolo preukázané, že sťažovateľ si mal na živobytie zarábať nelegálnou činnosťou. Všeobecné súdy sa nevysporiadali so skutočnosťou, že osoba, od ktorej mal prebrať metamfetamín, sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody ([REDAKOVANÉ]), a táto skutočnosť vylučuje akékoľvek pokračovanie v trestnej činnosti. Uvádzanie odkazov

na predchádzajúce odsúdenia považuje sťažovateľ za prejudikovanie viny, pričom išlo o iný charakter trestnej činnosti pred viac ako 13 rokmi. Sťažovateľ považuje namietané uznesenia za arbitrárne.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému uzneseniu špecializovaného súdu:

8. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ proti namietanému uzneseniu špecializovaného súdu podal sťažnosť, o ktorej rozhodol najvyšší súd namietaným uznesením. Ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity, ktorý vo vzťahu k preskúmanému uzneseniu špecializovaného súdu opodstatňuje uprednostnenie právomoci najvyššieho súdu [čl. 127 ods. 1 ústavy a § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoÚS“)]. Uvedená skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum namietaného porušenia uvedených práv sťažovateľa uznesením špecializovaného súdu, preto ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. a) ZoÚS ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému uzneseniu najvyššieho súdu:

9. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05).

10. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, I. ÚS 100/04).

11. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že pri rozhodovaní o väzbe musia byť súčasne splnené formálne predpoklady väzby, t. j. musí existovať uznesenie o začatí trestného stíhania a uznesenie o vznesení obvinenia, a materiálne predpoklady väzby, t. j. musia existovať skutočnosti osvedčujúce kvalifikované podozrenie, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný a má znaky trestného činu, a že sa obvinený trestného činu dopustil a zároveň musí existovať (trvať) niektorý z väzobných dôvodov uvedených v § 71 TP (III. ÚS 417/2011).

12. Vo vzťahu k preventívnej väzbe je potrebné uviesť, že táto musí byť odôvodnená konkrétnymi skutočnosťami, pričom samotný druh, charakter, rozsah či závažnosť trestnej činnosti nemôžu byť samým osebe dôvodom preventívnej väzby (III. ÚS 33/2021, bod 47, II. ÚS 792/2014).

13. Podstata ústavnej sťažnosti spočíva v námietke sťažovateľa o neexistencii materiálnych podmienok jeho väzobného stíhania. Poukazuje pritom na nevierohodnosť výpovede svedkov,

vykonanie domovej prehliadky a zaistenie vecí, ktoré mu nepatria, nepreukázanie príjmov z trestnej činnosti, jeho predošlé odsúdenie za trestnú činnosť iného charakteru.

14. Ústavný súd sa oboznámil s obsahom odôvodnenia namietaného uznesenia najvyššieho súdu v spojení s odôvodnením namietaného uznesenia špecializovaného súdu [(právny názor zakotvený v ustálenej judikatúre ústavného súdu totiž zahŕňa požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov, ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09, II. ÚS 112/2020, III. ÚS 347/2021)]. Špecializovaný súd v namietanom uznesení uviedol, že dôvodné podozrenie sťažovateľa zo spáchania stíhaných skutkov vyplýva z výpovedí svedkov z prípravného konania a hlavného pojednávania, ktorí uviedli, že sťažovateľ v rámci zločineckej skupiny kolaboroval na nižšej úrovni a dostával sa do kontaktu s narkomanmi. Svedok [REDAKOVANÉ] vypovedal, že sťažovateľ ho už v roku 2011 oslovil v súvislosti s odpredajom metamfetamínu, pričom za obdobie od roku 2011 do apríla 2019 mu mal svedok predat 35 kilogramov pervitínu. Ďalší svedkovia podperne vypovedali, že o stíhanej činnosti sťažovateľa sa mali dozvedieť z počutia, buď priamo od svedka [REDAKOVANÉ] alebo od iných osôb. K domovej prehliadke súd uviedol, že táto bola vykonaná v rodinnom dome, ktorý vlastní sťažovateľ. Počas domovej prehliadky boli zaistené dve injekčné striekačky a dva plastové vrecúška, pričom po vykonaní expertízy sa v jednom z nich zistili stopy metamfetamínu. K dôvodnosti preventívnej väzby, ktorú aproboval aj najvyšší súd, uviedol, že malo ísť o dlhodobú páchanú drogovú trestnú činnosť, sťažovateľ nemal dlhý čas žiadne legálne zamestnanie, jeho príjmy boli vo výške 300 – 400 eur, pričom trestnú činnosť mal páchať až do jeho zadržania, preto existuje dôvodná obava, že by jeho prepustením pokračoval v páchaní trestnej činnosti obdobného charakteru. Súd zohľadnil sklony sťažovateľa páchať trestnú činnosť. Sťažovateľ po podmienечnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody v skúšobnej dobe páchal stíhanú trestnú činnosť (skúšobná doba do 14. júla 2012).

15. K námietke sťažovateľa o neexistencii zločineckej skupiny najvyšší súd v namietanom uznesení uviedol, že ide o rozhodnutie, ktoré nie je právoplatné, a preto nezakladá také oslabenie dôkaznej situácie, ktoré by bolo spôsobilé ovplyvniť samotnú podstatu materiálnej podmienky väzby. K zmanipulovaniu svedeckej výpovede [REDAKOVANÉ] súd uviedol, že hoci svedok odmietol vypovedať, jeho výpoveď z prípravného konania bola na hlavnom pojednávaní prečítaná, pričom ju svedok nepoprel. Najvyšší súd sa snažil zistiť relevantné informácie z Úradu inšpekčnej služby o prebiehajúcom konaní, avšak s negatívnym výsledkom. Z výpovede vyšetrovateľa nebolo zrejmé, či sa uvedené konanie týka aj sťažovateľa, preto na túto skutočnosť neprihliadol.

16. Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu v spojení s odôvodnením namietaného uznesenia špecializovaného súdu vyplýva, že konajúce súdy sa pre rozhodnutie o osobnej slobode sťažovateľa (o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu) všetkými podstatnými právnymi, ako aj skutkovými otázkami zaoberali a na tieto dali dostatočné odpovede. Zo záverov, ku ktorým dospeli konajúce súdy pri posudzovaní podmienok väzby sťažovateľa v jeho trestnej veci, nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení TP, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Konajúce súdy vymedzili dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) TP jeho zákonným pomenovaním a na podporu svojich záverov poukázali na konkrétne skutočnosti vyplývajúce z trestného spisu. Argumenty konajúcich súdov vyznievajú presvedčivo a podľa názoru ústavného súdu sú síce stručným no postačujúco výstižným odôvodnením potreby väzobného stíhania sťažovateľa (porov. „... zbavení svobody стěžоватеle не мұže бұт вниmano jako свеволне, jestliže

vnitrostátní soud uvedl určité důvody pro pokračování vazby, ledaže by uváděné důvody byly mimořádně lakonické a bez jakéhokoli odkazu na ustanovení zákona, které by zbavení stěžovatele svobody dovolovalo [viz Khudoyorov proti Rusku, rozsudek, 8. 11. 2005, č. 6847/02, § 131 a 157, srov. Též Miminoshvili proti Rusku, rozsudek, 28. 6. 2011, č. 20197/03, bod 69].“ (KMEC, J., KOSAŘ, D., KRATOCHVÍL, J., BOBEK, M. Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. Praha : C. H. Beck, 2012, s. 479.).

17. Odôvodnenie namietaného uznesenia najvyššieho súdu (v spojení s namietaným uznesením špecializovaného súdu) korešponduje so skutkovými zisteniami a tieto zistenia nie sú výsledkom svojvôle. Konajúcimi súdmi prezentovaná interpretácia jednotlivých ustanovení aplikovaných právnych noriem (príslušných ustanovení TP o väzobnom rozhodovaní) nijako nepopiera ich účel a zmysel, a teda má z hľadiska ich ústavnej konformnosti akceptovateľnú podobu. Napadnutá väzba v kontexte okolností nevyvoláva pochybnosti o ústavnej udržateľnosti dôvodov, ktoré viedli súdy k namietaným rozhodnutiam. Konajúce súdy sa posúdením väzobnej veci sťažovateľa zaoberali dostatočne, náležite a primerane, pričom poskytli náležitú odpoveď na všetky kľúčové námietky sťažovateľa. Zo sťažnostnej argumentácie podľa ústavného súdu možno vyvodit' existenciu určitých pochybností, no úlohou ústavnoprávneho prieskumu nebolo kvalifikovať ich intenzitu na účely definitívneho záveru vo veci samej.

18. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie. Ústavný súd za takú považoval aj preskúmanú ústavnú sťažnosť, preto ju odmietol už v rámci predbežného prerokovania (§ 56 ods. 2 písm. g) ZoÚS).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. septembra 2022

Peter Straka
predseda senátu